

САҢА ОЛОХ

Чурапчы улуунун хаһыата • ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР • @sanaoloh

2021 сыл
Алтынны
29 күнэ
бэстинсэ
№ 64 (11817)

— УЛУУСКА — БУ КҮННЭРГЭ —

Нэһилиэнньэ биэрэпиһэ тэтимнээхтик ыытыллар

Б у т у н
Арасыйыатаабы
нэһилиэнньэ
биэрэпиһэ
сабаланыабыттан
Чурапчы улуугар
10 хонук иһигэр
46% киһи бу
дьаһалга кытынна.
Нэһиликтэри ылан
көрдөхкө, бизс
иһигэр киридилэр.
Соловьев — 94%,
Хоптобо — 70%,
Одьулун —
60%, Сылан —
50%. Бу туһунан
улуус биэрэпискэ
хамыһыата
иһитиннэрдэ.

Өрөспүүбүлүкэ
нэһилиэнньэтин
14%-тан тахса киһи
«Госуслуги» портал

нөҥүө биэрэпискэ кытынна. Бу — аан бастаан ыытыллар дьаһал. Саха
сирин олохтоохторо цифровой кизпкэ үөрэммиттэрин бэлиэтиллэр.

"Онлайн-биэрэпискэ уопсай дааннайы өрөспүүбүлүкэттэн
ыыттаахтарына эрэ этэр кыахтаахпыт. Чурапчы улуугар биэрэпис үлэтэ
бэйэтин хаамытынан сепкэ ыытыллан иһэр, биэрэпис үлэһиттэрэ
үлэлэрин олус үчүгэйдик сабалаатылар, дьон кыттыыта көхтөөх, улахан
мэхэйдэри көрсүбэллэр. Нэһилиэк олохтоохторо бары биир тэгник
кытталлар, өссө даһаны 20-чэ күн баар, онон кэмигэр сепкэ түмүктүөхпүт
дизэн эрэнэбит", — диэн Чурапчы улуунун биэрэпис бөлүүрүстөрүн
боломуочунайа Алена Тимофеева кэпсиэр.

Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ.

"МИЧИЛ" УҢУЙААНҢА — БЭЛИЭ ТҮГЭН

Чурапчы улуунун оскуола
инниээби үөрэхтээһин
устуоруйатыгар аан
маннайынан кирибит
бастагы оҥо саада «Мичил»
уһуяан быйыл ураты сылы
бэлиэтиир. Алтынны 28 күнүгэр
улууспутугар бэлиэ түгэн
буолла. «Мичил» тизгэнигэр
Мэнэ Тааһы туруордулар. Бу
үйэлэргэ хаалар өйдөбүннүк
буолуоҕа.

Ол курдук, алтынны ый 16
күнүгэр 1956 сыллаахха Чурапчы
улуунун Райисполкомун
сэбиэтин быһаарытынан,
147 № дьаһалыгар олобуран, аан
бастагы 1 нүөмэрдээх уһуяан
аһыллыбыта. Үйэ анаарыттан
ордук кэмнэ, ол эбэтэр, 63
сыл устата «Мичил» уһуяан
кырачааннарбыт — оҥолорбут «көмүс нээкэ» уйалара буолан, араас кэрдиис кэмнэргэ
үүнэн — сайдан кэллэ. Манна үтүө майгылаах, бэриниллээх, үгүс көлүөнэ иитээччилэр,
үлэһиттэр үлэлээн-хамсаан ааспыттара, кырачааннары сылаас, истин сыһыаннарынан
угуттаан, иитэн-таһаан, олох кизин аартыгар үктэннэрбиттэрэ.

Мэнэ тааһы биһиги кизин туттар выпускниктарбыт арыйдылар. Дьоро күннэ барҕа баҕа
санааларын, алгыс тылларын анаатылар: улуус баһылыгын бастагы солбуйааччытын
эбэһинээһин толорсоччу Степан Анатольевич Саргыдаев, үгүс сылларга Чурапчы улуунун
баһылыгын бастагы солбуйааччытын үлэлээбит Алексей Алексеевич Ноговицын,
оройуон дьокутааттарын Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Афанасий Афанасьевич Захаров,
Чурапчы нэһилиэгин баһылыга Владимир Дмитриевич Сивцев, Үөрэх управлениетын
началынныгын солбуйааччы Анастасия Николаевна Осипова уонна «Мичил» уһуяан
сэбиэдиһсэ Марianne Николаевна Яковлева.

Түмүгэр, бу үөрүүлээх бэлиэ күммүтүгэр «Мэнэ Тааспыт» үгүс сылларга устуоруйаны
кэрэһэли, оҥо саас уйата — «Мичилбит» үүнэ-сайда турдун диэн алгыс санаабытын
анаатыбыт, бары кэлбит, кыттыыны ылыт ыалдьыттарыбыгар барҕа махталбытын
тиэртибит.

Агдосия БОЛДОВСКАЯ.

— СИТИҢИИ —

СОЧИТТАН СИТИҢИИ КӨТӨЛЛӨНӨН

Алтынны 23-26 күннэригэр Сочи куоракка «Sochi — New Star!» норуоттар икки
ардыларынааҕы бэстибээл-куонкуруска биир дойдупаахтарбыт кыайыы көтөллөнүлэр.

«Чурапчы улуунуттан 13 буолан, Сылантан, Хайахсыттан, Чакыртан уонна Мугудайтан
баран кытынныбыт. Биһиги, сыланнар, «Күндүл» диэн этно-бөлөхпүт Гран-при үрдүк ааты
ыппыбыт. Прикладной ускуустубаҕа Чакыр фольклор дьэһитин дириэктэрэ Мария Матвеева
Гран-при буолла уонна бары кыттааччыларбыт 1-кы истиэпэннээх лауреат буоллулар.
Саамай үчүгэйэ диэн Москваҕа ынырыы туттубут», — диэн бөлөх салайааччыта, Сылан
сынныалан киинин уус-уран салайааччыта Егор Макаров кэпсиэр.

Куонкуруска 400-тэн тахса кыттааччы кытынна, 30 нүөмэр көрдөрүлүннэ.

Елена МАКАРИНСКАЯ.

Ийэлэри эбэрдэлээтилэр

Ийэ күнүгэр аналлаах декада чэрчитинэн, алтынны 25 күнүгэр
улуустаабы киин балыһа төрөтөр отделениетыттан оболонон тахсар
ийэлэри үөрүүлээх түгэнинэн эбэрдэлээтилэр.

Үгэс быһыытынан ыытыллар бу үтүө тэрээһин быйыл онлайн
кизбинэн буолла. Балыһа төрөтөр отделениетын сэбиэдиһсэ
Анна Попова үс сана оболонмут эдэр ийэбэ — Чурапчытан Ангелика
Колодезниковаҕа, Ангелина Николаеваҕа уонна Бахсыттан Виктория
Варфоломееваҕа Ийэ буолбут дьоллоох түгэннэринэн эбэрдэлээн
туран, улуус дьаһалтатын эбэрдэ суругун уонна өйдөбүннүк бэлэбин
туттарда. Салгыы улуустаабы дьэһ кэргэн уонна оҥо-аймах отделын
сүрүн исписэлиһэ Татьяна Бушкова: «Аҕа ууһун салгыыр, ийэ ууһун
сүрүн исписэлиһэ ытык аналгытын толорон, олоххот суола сырдык,
уһуһатар сирдээби ытык аналгытын толорон, олоххот суола сырдык,
кэскиллээх буолуоҕа дьэһ эрэнэбит. Баҕарабыт чэгиэн-чэбдик
доруобуйаны, санаттан-сана ситиһиллэри, табыллыыны!» — диэн алгыс
тылларын тиэртэ.

Күн күбэй ийэлэргэ дьолунаах олобу, Ийэ дойдуларыгар бэриниллээх
дьону иитэн таһаараргытыгар, доруобай, дьоллоох буоларгытыгар, дьэһ
кэргэннигэр или-эйэни, бигэ туругу, байылыат олобу баҕарабыт.

Марфа ПЕТРОВА.

— ИЛ ДАРХАН НЭДИЭЛЭТЭ —

Айсен Николаев үлэтин сүрүн түгэннэрэ

Алтынны 18 күнүгэр Айсен Николаев «Тырааныспар» хайыскатыгар ытыллыахтаах Судаарыстыбаннай сэбиэт иннигэр Арассыйа тырааныспарын сайдытын стратегиятыгар этиилэри бэлэмниир сэмизээр-муньааха кытынна. Манна Ил Дархан норуоттар икки ардыларынаабы көрдүөрдүгэр аноммунт төгүрүк остуол үлэтин илэстэ-сабалаата. Кэпсэтии тырааныспар систиэмэтин экспортнай уонна транзитнай таһаастары тизийиңэ дохуотун улаатыннарары тула барда. Айсен Николаев бу болпууоска дойдун кыаба ситэри туһаныллыбатын бэлэстээтэ. Биир сүрүн ытытынан тырааныспар суолун оператордарын быһаарыы буолар.

«Хотугу ууна суолга операторунан Росатом талыллан, ити үтүө өрүттэрдээх эбит буоллабына, тырааныспар атын көрдүөрдүгэр — «Арбээ-Ипин», «Хоту-Собуруу» — итинник биир оператор суох. Бу биһиз кыһабынньк дьайар», — диір эрэгийизэн салайааччыта.

Мань сэргэ Айсен Николаев Тиэхэй акыйаан кытылыгар — Хабаровскай кыраай хоту өттүгэр, Магадаанга уонна Камчааткага — пуортары тутууга болломтону ууруоха диэн этэр. Ити кэпэр сылларга дойдун экзистимикэтин сайдытыгар төһүү буолуога.

Алтынны 19 күнүгэр Ил Дархан Владимир Путин салайан ыыппыт «Тырааныспар» хайыскатыгар аноммунт Судаарыстыбаннай сэбиэткэ тыл эттэ. Муньах тизмэтинэн Арассыйа тырааныспарын сайдытын 2030 сылга диэри сана стратегиятын оноруу буолла. Манна кини дойдуга массыына суоллара 2030 сылга диэри сылы эргиччи сырыллыах буолууларын туруоруста. Айсен Сергеевич өрөспүүбүлүкэни аһар «Лена», «Халыма» уонна «Бүлүү» федеральнай суолларга Лена, Бүлүү уонна Алдан өрүстэргэ муосталар суох буолан, 5 ый устата сырыы тохтуурун эттэ.

Иккиһинэн, өрөспүүбүлүкэ баһылыга аччыгый авиация болпууоһун көтөхтө. Кини санаатынан, аччыгый авиация ордук хотугу эргимтэ сиригэр-уотугар сырыыны хааччылыа улахан суолталаах. Эрэгийизэн иһинээби маршруттарга көтүүлэр куттала суох буолууларын хааччылыа аччыгый авиация пааркатын улаатыннарары ирдэнэр. Владимир Путин Судаарыстыбаннай сэбиэткэ кэпсэтиигэ эмиз эрэгийизэннэргэ аччыгый авиациянан көтүү

маршруттарын сизэкэтин кэнэтэр наадатын бэлэстээтэ.

Алтынны 20 күнүгэр Саха Өрөспүүбүлүкэтин доруобуйа харыстабылыгар миниистир Елена Борисова атын үлэбэ көһөрүнэн, Ил Дархан ыйаабынан үлэтигэр босхолоно. СӨ баһылыга доруобуйа харыстабылын миниистирин эбээһинэһин толорооччунаан Лена Афанасьеваны анаата.

Алтынны 21 күнүгэр Айсен Николаев СӨ ыччат дьыалаларыгар уонна социальнай коммуникацияларга миниистиринэн Степан Саргыдаевтын көрүстэ. Степан Саргыдаев Чурапчы улуунун баһылыгын бастакы солбуйааччытынан үлэһин барарга быһаарыны ылына. Ил Дархан кинизкэ миниистир баһылыгынан таһаарылаах үлэтин иһин махталын биллэрдэ.

Алтынны 21 күнүгэр Ил Дархан коронавируһу утары охсуһууга өрөспүүбүлүкэтигэр суһал ыстаап муньабын ыытта. Манна Айсен Николаев Саха сиригэр балаһыанньа тыһааһынаах диэн бэлэстээтэ. Итинэн ситимнэнэн уонна Владимир Путин быһаарытынан, алтынны 30 күнүттэн сэттинны 7 күнүгэр диэри үлэһэбэт күннэри биллэрэр наадатын эттэ.

Ил Дархан вакцинация тэтимэ намыһабынньда. Нам, Уус Алдан уонна Чурапчы улуустарыгар вакцинация быһаана 70% кыра. Бу көрдөрүү олох кыра диэн сыаналаммыт. Вакцинаньы ылыы Дьокуускайга эмиз быһаарыт. Дьон өлүүтүн ахсаана кыччаабат. Ыалдьан өлбүттэр — медицинскэй көрдөрүүнэн эбэтэр бэйэлэрин көрүүлэринэн вакцинаньы ылбатах дьон.

Ил Дархан премьер-миниистир Андрей Тарасенкоба Ленаба муус туруор диэри өрөспүүбүлүкэни киһилорд саппааһынан хааччыларга, итинэннэ Бырабыыталыстыба бэрэссэдээтэлин солбуйааччыларын, миниистирдэри кытыннаран туран, бары оройуоннарга вакцинация тэтимин үрдэтэргэ соруйда.

Мань сэргэ түүннү купууттар үлэлэрин хонтуруоллааһыны кытаатыннарарга уонна алтынны 30 күнүттэн сэттинны 7 күнүгэр диэри үөрэнээччилэргэ күһүннү уһун өрөбүллэри биллэри болпууоһун быһаарарга соруудахтаата.

Алтынны 21 күнүгэр Ил Дархан эһиһл Саха АССР 100 сылыгар аналлаах тэрээһиннэр болпууостарыгар муньах онордо. 2022 сыл кулун тутар ыйыгар, Саха

АССР 100 сылын туолуутун көрсө, Москваба Федеральнай Муньааха Саха сирин күннэрэ ытыллыахтара.

СӨ Бырабыыталыстыбатын чилиэннэрэ, эрэгийизэн биэдэмэстибэлэрин салайааччылар уонна норуот дьокутааттара кыттылаах муньааха Айсен Николаев былааннаммыт тэрээһин кэнсипсийэтин биллэстэ.

Саха сирин күннэрэ парламент икки балаататыгар ытыллыахтара, ол гынан баран сүрүн тэрээһиннэр Федерация Сэбиэтигэр буолуохтара.

Пленарнай муньах түмүгүнэн Арассыйа парламенын үрдүкү балаатата Саха Өрөспүүбүлүкэтин социальнай-экономикэскэй сайдытын судаарыстыба өттүгэр өйүүр туһунан уураах таһаарыа. Бу докумуон бырайыагын билигин СӨ Бырабыыталыстыбата уонна эрэгийизэн парламена оноро сылдьаллар. Манна федеральнай өйөбүлү ирдир ыйытылар, ол иһигэр социальнай уонна инфраструктурнай эбийизкэри тутуу кириэһтэрэ.

Санатан эттэххэ, Саха АССР 100 сылын бэлэстиир туһунан Ыйааха Дойду Бэрэсидьиэнэ Владимир Путин иһин баттаабыта. Федеральнай уонна эрэгийизэн буддьүөттүтүн үбүлэнэр сүрүн тэрээһиннэр былааннара былырыын биһэргэтиллибитэ.

Алтынны 22 күнүгэр өрөспүүбүлүкэбэ Доруобуйа сылыгар уонна Доруобуйа 10 сылыгар аналлаах «Чэгиэн Саха сирин олохтоого — чэгиэн уопастыба» гражданскэй форум түмүктэрин таһаардылар. Бу форум бһлайн ытыллыгыта, манна былаас уорганнара, уопастыбанньыктар, бизнес бэрэстэбиитэллэр кыттыбытара. Түмүгү таһаарар пленарнай муньааха Ил Дархан тыл эттэ. Айсен Николаев маньк форумнар нэһилиэннэ доруобуйатын туһаары болпууостарын медицина көмөтүнэн эрэ буолбакка, социальнай инфраструктураньы кэнэтиинэн, култуураньы, уолуорду сайыннарынан быһаарар туһугар ытыллылаларын бэлэстээтэ.

Пленарнай муньааха форум биэс дискусионнай быһааахкатыгар үлэ түмүгүнэн резолюция ылынылар. Бу докумуону өрөспүүбүлүкэ олохтоохторун көрүүлэригэр истиилэригэр сэттинны 4 күнүгэр, Норуот биір буолуутун күнүгэр таһаарыахтара.

Резолюцияба Ил миниистириститбэлэргэ, баннай балаатара, Түмэннэ, Уопасты-олохтоох

бэйэни салайыныы уорганнарыгар рекомендациялар киірдилэр. Арыгыны иһини профилактикалааһынга, чөл олоххо, дуһуобунай сыаннастарга куорат тулалыы эйгэтин туһаарыы обону иитиигэ, эбии үөрэххэ, туризмьы сайыннарыыга, коммерческэйа суох бырайыактары өйөөһүннэ уода, сыһыаннаахтар.

Алтынны 22 күнүгэр Ил Дархан Дьокуускайга өрөспүүбүлүкэтигэр онкологическэй диспансер иһис уочаратын (180 мизстэлээх стационардаах, поликлиникалаах онкологическэй киини) уонна өрөспүүбүлүкэтигэр кардиологическэй диспансер иһис уочаратын (150 мизстэлээх кардиосудистай киини) тутуу хаамьытын бэрэбизкэлэстэ, эбийизкэри тийиз көрдө. Кардиодиспансер бэлэмэ — 87,6%. Тутар, монтажтыыр уонна диагностическэй тизхиныкэни туруоруу үлэтин бһйыл ахсынньы бүтэһигэр түмүктүүргэ былаанньыллар.

Онкологическэй киин бэлэмэ — 53%. Бу нэдиэлэбэ эбийизкэ сылааһы биэрэн, иһинээби үлэни сабалаахтара. Онкологическэй киин оборудованиетын сыл бүтүүтэ уонна кэлэр сыл сабалаһыта атылаһаахтара. Эбийизги 2023 сыл күһүнүгэр үлэбэ киллэриэхтээтэр.

Айсен Николаев бэрэбизкэ түмүгүнэн үлэ графигыттан хаалыы суоһун бэлэстээтэ уонна кардиодиспансеры тутуу кэлэр сыл тохсуньу ыйыгар түмүктэниэхтээх диэн соругу туруорда.

Алтынны 23 күнүгэр Петр Шамаев Ил Дархан ыйаабынан Саха Өрөспүүбүлүкэтин ыччат дьыалаларыгар уонна социальнай коммуникацияларга миниистиринэн ананан.

Алтынны 23 күнүгэр Ил Дархан Саха Өрөспүүбүлүкэтигэр доруобуйа харыстабылын миниистирин эбээһинэһин толорооччу Лена Афанасьеваны кытта көрүстэ. Салайааччылар Саха сиригэр коронавирус тарбанытын балаһыанньатын, «Доруобуйа харыстабыла» национальнай бырайыагы уонна уопастыбаннай доруобуйаны баһэргетүүгэ уонна доруобуйа харыстабылын систиэмэтин сайыннарыыга ыйаабы олоххо киллэри туһунан кэпсэтиилэр.

Айсен Николаев миниистир эбээһинэһин толорооччуга ковидьан ыалдьыы ахсаанын аһыйатар соругу туруорда.

Афанасий НОЕВ,
Ил Дархан пресс-сэкиртээтэрэ.

— ҮЙЭТИТИИ —

ҮРДҮК ААТЫГАР СҮГҮРҮЙҮ БЭЛИЭТИНЭН

Биллэрин курдук, бһйыл ыам ыйын 21 күнүгэр биллиилээх Судаарыстыбаннай диэйтэл, Саха сиригэр гражданскэй сэрии кыттылааба, кыһыл хамандыыр, чекист, ССРС Киин ситэриилээх кэмизитин национальностарга сэбиэтин чилиэнэ, Саха сирин Киин ситэриилээх кэмизитин бэрэссэдээтэлин солбуйааччы, Саха сиринээби доруобуйа харыстабылын норуодунай комиссара Николай Дмитриевич Кривошапкин—Уот Субуруускай төрөөбүтэ 125 сылын туолбута.

Бу бэлиэ даатанан Өрөспүүбүлүкэбэ, Чурапчы улуунугар, төрөөбүт нэһилиэгэ Болтонобо араас тэрээһиннэр, дьаһаллар ытылынылар. Алтынны 21 күнүгэр Уот Субуруускай улаалпыт, олоһубут Ынах Күөлэ диэн алааһыгар туруоруллубут өйдөбүннүк бэлиэни үөрүүлээхтик аһыы буолла. Култуура управлениетын салайааччыта Д. Д. Попов, Болтоно нэһилиэгин баһылыга В. В. Макарова, А. А. Саввин аатынан Чурапчытаабы мусой дириэктэрэ Ю. С. Толстоухов, Чурапчытаабы ис дьыала отделын начаалынньыгын солбуйааччы В. В. Михайлов, Н. Д. Субуруускай аатынан Болтоно орто оскуолатын дириэктэрэ И. И. Чичигинов, бу оскуола мусойун үлэһитэ З. Е. Егоров, Социалистическэй Үлэ Геройа В. М. Кладкин аатынан бибилиэтиэкэ сэбиэдиссэйэ

Д. А. Павлова, Уот Субуруускай аймахтара Е. П. Васильева, Е. И. Иванова, М. И. Кронникова, Я. Я. Кривошапкин, А. М. Попов сырыттылар.

Н. Д. Субуруускай дьоно барыта 8 сиргэ олоһо сылдьыбыттар. Игитиһунан төрөппүт уола Константин Николаевич Субуруускай ахтытыгар суруллар. Кини Титтээххэ, Аранастаахха, Ынах Күөлүгэр, Чурапчы селиэнньэтигэр олоһууларын туһунан үтүө тылын ахтар. Нэһилиэккэ 2006 сыллаахха, Субуруускай төрөөбүтэ 110 сылыгар, кини туһунан албэди кэпсир мизстэлэр регистрацияламмыттар. Олоһо истэригэр 12 сиргэ тыл эппит, 4 ыйаабыыстарбыт, 4 тырыбынаны туттарбыт, 3 пааматынньыгы онорторбут, 170 сүөгү киірэр типовой хотонун, начаалынай оскуоланы,

массыына сарайын туттарбыт.

Н. Д. Субуруускай аатын-суолун дьоно-сэргэтэ, төрөөбүт нэһилиэгэ үрдүктүк тутар. Кэргэниниин көмүллэ сытар томтордоругар кинилэргэ аноммунт эргир-пааматынньык туруоруллубута, төрөөбүтэ 70 сылыттан сабалаан, үбүлүүдээх дааталарыгар аналлаах ыһахтар ыһыллан кэллилэр. Оскуола кини аатын сүгэр, анал мусой дьизэ тутуллубута, билигин оскуолаба бэриллэн үлэһир. 2006 сыллаахха Дьокуускайга киини үбүлүүдээх сылыгар ананан ытыллыбыт научнай-практическэй кэмпиризисийэ матырыйаалларын «Сага дохсун олох» диэн кинигэ бэчээттэммитэ, кинизкэ аналлаах бюстар туруоруллубуттара. Кини аатынан уулуссалар төрөөбүт нэһилиэгэр, улуус киинигэр, Дьокуускай куоракка бааллар. Үйэтитиигэ үлэ салгыы ытыллар.

Ынах Күөлүгэр туруоруллубут бэлиэни арыһыыга Болтоно нэһилиэгин баһылыга Варвара Васильевна Макарова Уот Субуруускай олоһун, үлэтин кизэник сырдатта, маньк мэнэ бэлэһлэр ыччаты патристическэй тыһына, төрөөбүт дойдуну таптааһынга, аһа көлүөнэнэн кизэн туттууга улахан суолталаахтарын эттэ. Тыл эппит дьон Николай Дмитриевич сана былааһы саа-саадах тутан абалсыбытын, атабар турууугар салайар дуоһунастарга таһаарылаахтык, кизинэйдик үлэлэбэтин, чуолаан Чурапчы улууна (оройуона) сайдытыгар сүһкэн үтүөлээбин бэлэстээтилэр. Аймахтара бу ытык бэлиэ туруутунейөөбүт, үлэлэспит улуус, нэһилиэк салалтатыгар, кыттыны ылыт дьонно барба махталларын тизэтилэр.

Алексей СЛЕПЦОВ.

ХАҢЫАППЫТ ЭРЭЛЛЭЭХ КӨМӨЛӨНӨӨЧЧҮЛЭРЭ

Хайа бабарар хаһыат сурутааччылардаах, кинилэргэ сөбүлэтэр, ылыннараргына суруйар үлэһиттэрдээх, суруналыыстардаах, уопастыбаннай кэрэспэдьиэннэрдээх буоллабына сайдар, сэнээриллэр.

Улууспут «Саһа олох» хаһыата, биллэрин курдук, 1931 сыл алтынньы 15 күнүгэр төрүттэммитэ, «Сэссэлисимэ суола» диэн аатынан бэчээттэммитэ. Бастакы эрдээктэринэн партия обкомун бюрота Петр Николаевич Гоголевы анаабыта. Саха национальнай байыаннай оскуолатын, салгыы сэбизскэй-партийнай оскуоланы бүтэрбитэ. Үөһэбин бүтэрэрин кытары «Кыым» хаһыат партийнай-комсомольскай отделын сэбиздиссэийинэн анаабытара. Онтон «Саһа олох» эрдээктэринэн Ыппытара. Эппизттиир сэкирэтээринэн ити иннинэ райсэбизт үөрэххэ, доруобуйа харыстабылыгар салаатын сэбиздиссэийинэн үлэли олорбут Семен Степанович Яковлев-Эрилих Эристиин анаммыта. Литэрэтииринэй үлэһитинэн поэт Алексей Алексеевич Васильев-Бэриак, корректор-сэкирэтээринэн Виктор Афанасьевич Саввин (кэлин РСФСР үтүөлээх, Саха АССР норуодунай артыыһа) үлэлээбиттэрэ.

Хаһыат эрдээксийэ, оройуон партийнай, комсомольскай тэрилтэлэрэ хаһыат үлэтигэр көмөлөһүннэрэр сыалтан селькордар кизэ ситимнэрин тэрийиигэ аан бастакы күннэртэн күөскэ үлэлээбиттэрэ. Маннайгы нүөмэргэ «Сэргэх кулгаахтар, кылаассабай сытыы харахтаах кэрэспэдьиэннэр кэпсэлэрин ханатыабын!» диэн төбө аннынан хаһыакка көхтөөхтүк суруйарга ыгырар суруктар бэчээттэммиттэрэ. Кылаас охсуһуутун кэмэ буолан бастакы селькордарынан партийнай, комсомольскай тэрилтэлэр, нэһиликтэр актыбыыстары таһаартыыр эркин хаһыаттарын редколлегияларын чилиэннэрэ, оройуон кииниттэн нэһиликтэргэ тахсар боломуочунайдар, колхуосаах ычат оскуоланын үөрэнээччилэрэ буолбуттара.

Отутус сыллар бастакы анаардарыгар хаһыакка селькордар бэйэлэрин ааттарынан илии баттааһыннара сэдэх. Олонугар Ычат Сонобос, Тулааһа, Таас Чабылыкаан, о. д. а. диэн илии баттыыллара.

Сыйыа уопсай дьаһапа иһин эттэринэн-хааннарынан ыалдьар дьон хаһыат үлэтигэр тардыллан испиттэрэ. Холобур, бастакы селькордар Роман Петрович Данилов Чапыр икки колхуоса бурдук астааһынын бытааннык ыыталларын, Еремей Илларионович Литвинцев Хатылы нэһилиэгин уопсай муньабыттан, Николай Алексеевич Бушуев Болтонобо ыһыы үлэтэ хойутатыллыбытын, Илья Софронович Хоютанов дьалабай быһыыттан бурдугу сүөһү тэпсибитин суруйбуттар. Актыбыынай уопастыбаннай кэрэспэдьиэннэринэн, кинилэри таһынан, Дмитрий Дмитриевич Яковлев, Дмитрий Терентьевич Карсанаев, Гаврил Никитич Тытыгынаев, Семен Иннокентьевич Токмонов, Константин Терентьевич Аржаков, Кузьма Афанасьевич Малышев, о. д. а. буолбуттар. Бастакы селькордартан С. И. Окоёмов «Эдэр бассабылык», кэлин «Кыым» хаһыаттарга үлэлээн өрөспүүбүлүкэ биллиилээх суруналыыһа, ССРС бэчээтин туйгуна, Саха АССР култууратын үтүөлээх үлэһитэ, Д. Д.

Яковлев ССРС суруналыыстарын сойууһун чилиэнэ буолбуттара.

Олох уларыян, сайдан истэбин ахсын хаһыат суруйуулар тэһнэ хардыылаһан испиттэрэ, уопастыбаннай кэрэспэдьиэннэр суруйар тизмэлэрэ кэнээбитэ, Колхуостар үлэлэригэр «күүрээһнээх күннэр» диэн тэриллэннэр, биирдиилээн колхуосаахтар үлэ араас көрүннэригэр үрдүктөн үрдүк көрдөрүүлэри ситиһэр иһин охсуһаллара. Хаһыат, кинизэх суруйааччылар колхуосаахтар көбүлээһиннэрин, үлэлэрин уопутун иилэ хаһан ылан, кизикник сырдатан көбүлээн иһэрэ. Колхуостарга эрэ буолбакка, бары салаа үлэлэр кэллэктииптэригэр сананы айар өй-санаа олохсуйан, кэнээн барыытыгар хаһыат улахан оруолламмыта.

Сэри кэмигэр хаһыат бастын уопуту үөһэтигэр селькордары таба туһаммыта. Холбур, селькор Константин Петрович Далбаев колхуос чулуу сүөһүттэрин уопуттарын түмэн, 1942 сыл от ыйын 23 күнүнээҕи

онносор фроннар хаһыаттара кэлитиллэрэ. Селькордар ону кырабытык кэтииллэрэ, хаһыакка таһаартара ыыталлара. Тыылга бэйэни харыстаммат, «Барыта — кыайыы туһугар!» түүннэри-күннэри үлэни, бастыннары сырдаттыга болбомтолорун уураллара, элбэхтик суруйаллара.

Сэри кэнниттэн айгыраабыт хаһаайыстыбаны чөлүгэр түһэригэр хаһыат көмөтө улахан этэ. Селькордар болбомтолоро итиннэ туһайыллыбыта. Эрдээктэр Иван Дмитриевич Петров кинилэри сирэй көрсөн, тугу суруйуохтаахтарыгар быһаччы сорудах биэртэлиирэ. Хас биирдии селькор уратытын, туюкха туһаныллыан сөбүн үчүгэйдик билэрэ. «Социализм суола» хаһыат 20 сыллаах үбүлүөһүнэн сибээстээн, селькордар үлэлэрэ үрдүктүк сыаналаммыта. Еремей Илларионович Литвинцев Саха АССР Үрдүкү Сэбизтин Президиумун Бочуотунай грамотатынан, 20 селькор партия райкомун, райсэбизт

Л. Большаков, Амнаттан Д. Павлов, М. Федоров, Ф. Наумов, Уус Майаттан Г. Саввин, С. Яковлев, о. д. а. суруйуулар чаастатык бэчээттэнэллэрэ. Бастыннар сүүмэрдэнэн, хаһыат штаты таһынан кэрэспэдьиэннэринэн буолбуттара.

1965 сыллаахха Алексеевский оройуон Ытык Күөлгэ кииннээх Алексеевский, Чурапчы оройуона Чурапчы селиннээтигэр кииннээх Чурапчы оройуоннара диэн туһунан арахан тэриллэбиттэрэ. Хаһыакка араас салаалартан суруйар салайааччылар, үлэһиттэр уопастыбаннай кэрэспэдьиэн быһыытынан суруйар буолбуттара. Ол курдук, Тыа хаһаайыстыбатын кылаабынай агоранома Василий Федотович Ермолаев, суут-селиннэстийэ уорганнарыттан судьуйа Михаил Данилович Попов, култуура управлениетын салайааччыта Иван Иванович Кандинский, эмл эйгэтигэр быраас Афанасий Иннокентьевич Пермьяков, үөһэригиттэн Кирилл Кириллович Пермьяков, Роман Максимович Саввин, Николай Саввич Соловьев суруйаллара. Успуорду Дмитрий Дмитриевич Эверстов, Иван Семенович Пинигин, Семен Ильич Жирков сырдаталлара. Ити кэмнэ уопастыбаннай кэрэспэдьиэннэртэн бастаһын М. Д. Попов ССРС суруналыыстарын сойууһун чилиэнинэн ытыллыбыта. Эрдээксийэ уопастыбаннай кэрэспэдьиэннэр маастарыстыбаларын үрдэтиигэ, эдэрситиигэ араас өрүттээх үлэни ыытара. 1975 сылтан селькордар икки сыллаах оскуолалара үлэлээбитэ. Итинник үлэ түмүгэр эрдээксийэ уопастыбаннай кэрэспэдьиэннэр киллэрэр суруктары ахсаана элбээн испитэ, хаачыстыбалара түспүбүтэ.

Кэлин хаһыаппыт көмүүтэргэ таныллан оһоһуллар, офсетнай бэчээккэ кириэн үлэлиирбитигэр даһаны селькордар оруоллара намтаабатаҕа. Атын көлүөнэ солбуйбута. Ол курдук, тыа хаһаайыстыбатыгар Иван Петрович Пономарев, Алексеев Еремеевич Макаров, Михаил Николаевич Корякин, култуура салаатыгар Мария Андреевна Герасимова, Надежда Михайловна Заболоцкая, Павел Петрович Федоров, успуорка Платон Васильевич Коркин, Герасим Степанович Платонов, Виктор Семенович Дьяконов, улуус устуоруйатын сырдаттыга Иван Михайлович Павлов, о. д. а. күөскэ үлэлэспиттэрэ. Хаһыат иһинэн уопастыбаннай кэрэспэдьиэннэри түмэр алын сүһүөх тэрилтэ тэриллэн үлэлээбитэ. Суруналыыстар сойуустара тэриллэн, кинилэр үксүлэрэ бу сойууска кирибиттэрэ.

Билигин пандемия ыарыы бүрүүкээн турар кэмигэр араас түмсүүлэр, дьаһаллар, тэрээһиннэр бобуллан тураллар. Онон суруналыыстар суруйар ыырдары кыараата, аччаата. Ол да буоллар, улуустарын хаһыатыныын сибээстэрин быспаттар, суруйууларын ыыталлар. Чурапчы улууһунаабы алын сүһүөх суруналыыстар тэрилтэлэрин салайааччыта Наталья Гаврильевна Захарова кинилэрдийин билсигэр, кэмтиттэн-кэмигэр сүбэ муньахтары ыытар, үлэлэрин сүрүннүүр.

Хаһыаппыт төрүттэммитэ 90 сылынан эбэрдэлээн туран, суруналыыстарытыгар, уопастыбаннай кэрэспэдьиэннэрибитигэр айар үлэлэригэр ситиһиини, чэпчээн доруобуйаны, этэһнэ буолууну баһарабыт.

Алексей СЛЕПЦОВ.

нүөмэригэр бэчээттэппит. Оно ыанньыксыт, кыһыл армеец кэргэнэ Екатерина Яковлева: «Туран буордаах дойду сүөһүтэ кумах буордаах дойдуну сөбүлээбэт, Дьэ итинник буолбатын туһугар, мин сүөһүлэрбэр күһүнтэн ыла туус сизппитим. Итинник ньыманан мин сүөһүлүүр тыһабастарым бу дойдуну атыһыраабатахтара, хата уойан, тулсан сыл тахсыбыттар». Ити курдук ыанньыксыт, кыһыл армеец кэргэнэ Евдокия Куличкина ньырай абылаан өлүүтүн утары хайдах охсупутун, Евдокия Агеева борооску үөһүрүүтүн хайдах бохсубутун, маньыһыт Петр Агеев үлэни хайдах судургутуппутун тустарынан уопуттарын суруйтарбыттар.

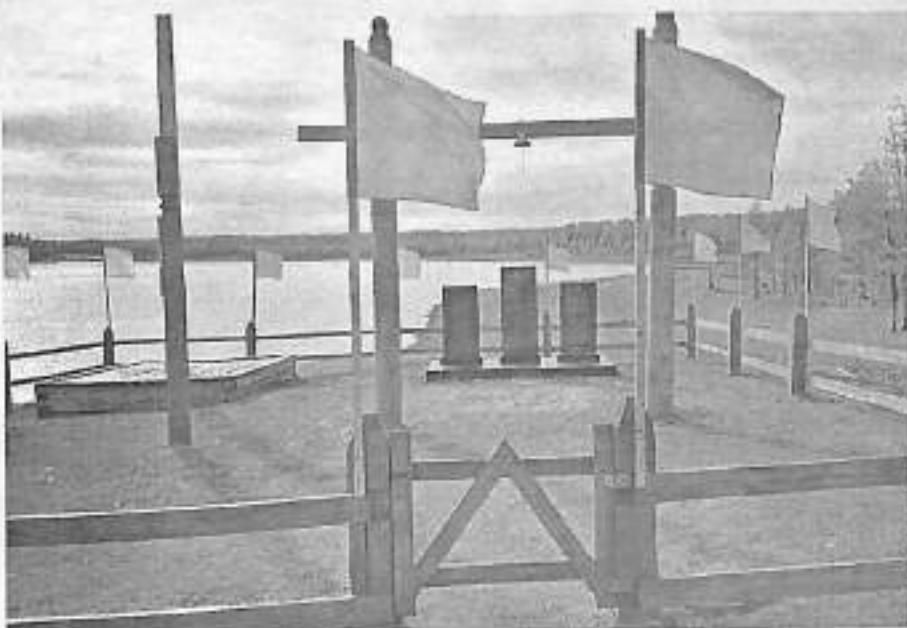
Колхуостарга, ыалларга биир дойдулаахтарын хорсун быһыыларын туһунан кэпсирдизиялар, армиялар,

исполкомун Махтап суруктарынан наһараадаламмытара. Хаһыат инэ кэнээн, элбэх матырыйаал бэчээттэнэр буолбута. Селькордар норуот хаһаайыстыбатын араас салааларын үлэлэриттэн суруйар, идэтигэр буолан барбыттара.

1962 сыл бэс ыйын 1 күнүгэр нэдиэлэҕэ үстэ түөрт балаһанан тахсар «Саһа олох» хаһыат бастакы нүөмэрэ бэчээттэнэн тахсыбыта. Ол кэмнэ хаһыат Чурапчытаабы территориянай производственной управление (Чурапчы, Амма, Таатта оройуоннара, «Уус Майа» сопхуос) хаһан таһаарыллара. Онон эрдээксийэ ити оройуоннартан суруйар селькордары кытары быһаччы сибээһи тутуспута. Чурапчыттан П. Флегонтов, М. Федосеев, В. Слепцова, Тааттаттан П. Гоголев, Т. Сабарайкин,

"БИИР СОМОБО" медиа-бырайыак / СЫЛАН НЭИЛИЭГЭ

Степан, Кузьмичтар, Егор, Афанасий Акимовичтар оболорун түмэн, субэлээн, "Памятник" бөлөх тэриллбитэ. Биир дойдугаахпыт Егор Иннокентьевич Макаров Аким Егорович ылымтаах этиитин өйөөн, байэтигэр моой-арбас ылыммыта. Онон 2021 с. сааһыттан сабалаан, олохтоох эр дьоммут куустэринэн күрүө тутуугар субутунньуктар ытыллыгыттар. Өйдөбүннүк сэргэлэр мастарын булууга, пилораматыгар танаастан, чочуйан-тупсаран бэлэмнээһингэ уран тарбахтаах уус

Сыланна кулууп аһыллыбыта 65 сылын көрсө

1956 с. Сыланна сана кулууп үлэсэ Кулууп Василий Собакин бэрэссэдээтэлинэн үлэһии олон

сабалаабыта. Онтон салгыы Евстафий Петрович Старостин олоххо киллэрбитэ. Ол иннинэ, кулууп ситэ тутулга илигинэ, ыһыах кэмгэр аһаас түнүктээх кулуупка Саха тыйаатыра «Кыһыл ойуун» драманы көрдөрбүттэрэ. Күһүн нэһилиэк дьонно бары турунан, кулууп үлэсэ киирбитэ. Нэһилиэккэ улахан сэргэхсийи тахсыбыта. Бастагы дириэктэринэн Аркадий Дмитриевич Дьяковская ананан үлэлээбитэ. Ол кэнниттэн Егор Николаевич Новгородов айымнылаахтык, өр сылларга үлэлээбитэ. Сыланнар, бары да артыыс дьон, биіртэн-биір үчүгэй оонньуулары туруоран, дьон-сэргэ биһирэбилин ылаллара. Улууска ытыллар бэстибээллэргэ куруутун бастагы күөһүгэ сылдьаллара.

Ааспыт үйэ 70-с сылларыгар кулуупка эдэр анал үөрэхтээх исписалистэр кэпталээбиттэрэ. Ол кыргыттар сонун сүүрэннэри киллэрбиттэрэ, үгүс кэнсирдэри гастроллары тэрийэн ытталлара. Кыһыл мунуктары, сайын отчуттары, фермалары кэрийэ сылдьан кэнсирдэри, култуурунай дьаһаллары тэрийэллэрэ.

1979 с. Сыланнаабы култуура киинин иһинэн Александр Макаров салайааччылаах тыһынаах муусуканы сайыннар ВИА тэриллбитэ. Кини оройуонна мелодист быһыытынан биллэр. Александр ырыа айарын таһынан, ырыаны үчүгэйдик топорор баритон куластаах. Ыллыыр муусукаларын барытын онорон биэрэрэ. 1990 с. Пантелеймон Винокуров уус-уран салайааччынан аһаабыта. Ансаамбыл сана тыһынанан, «Айан +» дьон ааттанан, улууска, өрөспүүбүлүкэсэ тийэ биллэр, дьон биһирэбилин ылар, кэтэһиллэх бөлөх буолбута.

Кэм ирдэбилинэн 2007 с. абыс кырылаах сана кулууп дьэтигэр киирбиппит. Бу сыл сыннаалан киинигэр «Саха АССР култууратын үтүөлээх үлэһитэ», Арассыыйа кинематографиятын Бочуоттаах үлэһитэ Афанасий Алексеевич Сивцев аата инэриллибитэ. Олохтоох дьаһалта өйөөһүнүнэн, үбүлээһининэн 2017, 2018 уонна 2021 сылларга кулууп ис-тас еттүн тупсарыыга, уотун-күөһүн санардыыга үлэлэр ытылыннылар. 2020 с. «Культура малой Родины» бырайыакка кыттан, светодиоднай экран ылбыппыт, онон сыннаалан киинин үлэтэ өссө кэнээтэ. Нэһилиэк дьаһалтата уонна Олохтоох көбүлээһиннэри өйүүр бырайыак чэрчитинэн кулууп территориятыгар 2020 с. ыспартыбынай былаһаакка, 2021 с. оҕо оонньуур былаһаакката тутуллан, ыччат дьон, оҕо-аймах мустан оонньуур, дьарыктанар сирдэрэ баар буолла.

Күн бүгүн Сыннаалан киинигэр 8 үлэһит айымнылаах-тык, таһаарылаахтык үлэһии-хамсыы олорор. Улахан Күөл, Түөйэ уаастактарыгар анал исписалистэр дьонно түмэн, араас тэрээһиннэри тэрийэн ситиһилээхтик үлэһииллэр. Бары биір санаанан салайтаран, кулууп кэлэктибэ нэһилиэккэ, улууска ытыллар бары тэрээһиннэргэ көхтөөхтүк кытталлар. Норуот талаанын таһаарга үлэлээһэллэр. Кулууп иһинэн үлэһиир курулускартан бастыһарынан «Күбэйэ» үңкүү бөлөҕө (сал. Макаров Е.С.) буолар. Кинилэр Москва, Санкт Петербург, Казань куораттарга ытыллыбыт норуоттар икки ардыларынаабы бэстибээллэргэ үрдүк ситиһиилээммиттэрэ. «Сырдык» дьон ааттаах ыччат үңкүү бөлөҕө (сал. Семенова С.П.) санаттан сана үңкүүлэри туруоран көрөөччү болломтотун тардар. «Утум» олоххоһуттар бөлөхтөрө (сал. Сивцева Л.С.) улуус өрөспүүбүлүкэ таһымнаах ыһыахтарга ситиһилээхтик кыттан киллэрлэр. Сылан нэһилигизин уус-уран көрүүтүн кэнсирэ 2017, 2018, 2019 сс. улуустаабы уус-уран көрүү бэстибээлигэр субуруччу бастагы миэстэни ылан, «Бастың үлэлээх кулууп», оттон дириэктэр Семен Семенович Ноговицын «Бастың дириэктэр» аатын ылбыттара. 2018 с. ытыллыбыт театральнай көрүү бэстибээлигэр Суорун Омоллоон «Ырыкынаа ыһыах» кэмиадыһыны туруоран, улууска бастагы миэстэни ылбыппыт, иһики үлэсэ кынаттаммыппыт. Ситиһиилэр ситтиһэн кэлэ тураллар. Ол курдук, алтынны 21-23 күннэригэр Сочи куоракка Култуура уонна үөрэх сайдыытын өйүүр Губонда тэрийиитинэн РФ култуурабыа министриэтибэтин өйөөһүнүнэн ытыллыбыт «Мир в ладони» дьон норуоттар икки ардыларынаабы бэстибээлгэ кыттан, саха норуотун култууратын, фольклорун киз көрөөччүгэ таһааран Гран-При буолан, үрдүк ситиһиилэннилэр. Бу Кыайыы А.А.Сивцев аатынан Сыланнаабы сыннаалан киинин кэлэктибин үбүлүүдээх сылыгар бэлэсэ буолар.

Анастасия АММОСОВА,
Сыланнаабы модельнай бибилиэтикэ
сэбиздиссэйэ, СӨ култууратын туйгуна.

Хорсун буйуннарбытыгар— өлбөөдүйбэт өйдөбүннүк

Дойдубутугар Улахан Күөлгэ Аҕа дойду Улуу сарийтин фронугар олохторун толук уурбут хорсун буйуннарбытыгар уонна төрөөбүт буордарыгар этэннэ эргиллэн кэлбит дьоммутугар анаан Өйдөбүннүк бэлиэ туруоруллубута. Ону тарбаһар талааннаах уус бэрдэ Егор Афанасьевич Макаров маастардаан оһоһуллубута. Онон биір умнуллубат түгэнинэн ытык киһибит Федор Васильевич Макаров "Умнуман оболор, Улахан Күөлгүтүн" дьон ыччаака кэс тыл кэриэтэ суруйбут хоһоонуннаабы буолбута. Эмиз Егор Афанасьевич маастардааһынынан Нэтиэс сайылыкка сарий бэтэрээннэригэр аналлаах Өйдөбүннүк арыыйыга бөһүөлүктэн оболуун-улаханнаын икки ДТ-75 тыраахтар сыарбатыгар толору тизлэн тийии оччолорго умнуллубат түгэн этэ. Ити 1965 сыллаахха этэ. Кэлин зйэлээх олоҕу аһалсыбыт көлүөнэсэ сүгүрүйүү бэлиэтигэр Кыайыы 50 сылын көрсө (1995 с.) үс сэргэни туруорууга Сергей Иннокентьевич, Петр Николаевич Макаровтар о.д.а. үлэлээбиттэрэ. Улуу Кыайыы 75 сыла аан дойду үрдүнэн хамсык дьаһа сатыылаабыт уустук кэмигэр түбэһэн, ордук кытыы сирдэргэ уота-күөһэ суох ааспыта хомолтолоох этэ. Онтон ситтэрэн, итиччэ бэлиэ түгэни сэмэйдик да буоллар үйэтитэр хайаан да наада дьон санаанан салайтаран, Аким Егорович Макаров дьаныһан туран көбүлээн,

Владимир Михайлович Трофимов ылсыбыта. Петр Николаевич Макаров ылынан кыттысыта. Клара Васильевна Макарова пааматынныкка киирэр дьон аатын-суолун чопчулаан биэрдэ. Сэргэлэри туруорууга Иннокентий Николаевич Пермяков, Дмитрий Михайлович Трофимов, Иннокентий Иннокентьевич Федоров о.д.а. күүс-көмө буолбуттара. Кырааскалааһынна нэһилиэнньэ көхтөөхтүк кыттыбыта. Биір дойдугаахтарбыт, ханна да олороллоруттан тутулуга суох, бу кэскиллээх дьыаланы таба өйдөөн, үбүнэн-харчынан өйөөбүттэрин түмүгэр, Егор Иннокентьевич дьонун Өйдөбүннүкү сакаастыыр кыахтаммыта. Күһүөрү бэлэм буолбутугар, Анатолий Анатольевич Макаровтын анаан тизээн таһаарбыттара. Дьоммут-сэргэбит, олохтоох ыччаттарбыт бары күүһү түмэн, өйдөбүннүкүтүн оннун булларан, күндүтүк саныыр дьоммут ааттара-суоллара өлбөт-сүппэт үйэлэннилэр.

Вера МАКАРОВА,
А.А.Макаров аатынан Улахан Күөл
оскуолатын завуча, СӨ үөрэхтээһинин
туйгуна, РФ уопсай үөрэхтээһинин бочуоттаах
үлэһитэ.

Тыа сиригэр туруу үлэһитэ

Сылан нэһилиэгэ 90-нус сылларга буолбут дойду уларыытыгар бааһынай, чааһынай хаһаайыстыбаларынан дьаһанан барбыттара. Ити сабана, 86-88 тийэр бааһынай хаһаайыстыба тэриллэ сылдьыбыта. Билигин 40 хаһаайыстыба бары үтү-эти дэлэтигэ үлэһии-хамсыы сылдьаллар. Туруу үлэһит дьоннордорх Сыланна ыччаака холбоор буолар бастын үлэһит дьоннордорх бугун кэспир геройбут — 1993 сылтан бу салааҕа илиитин араарбака үлэлээн кэлбит СӨ тыа хаһаайыстыбатыгар туйгуна, РФ үтүөлээх фермерэ Петр Дмитриевич Трофимов буолар. Кини салайар "Куолас" бааһынай хаһаайыстыбата ынах сүөһүнү иитиһин дьарыктанар биір улахан хаһаайыстыбанан биллэр. Үлэлээбит сылларын устатыгар хаһаайыстыбатын кэнээтэ, матырыйаалнай-техническэй баазатын бөбөгөттө, сүөһүтүн ахсаанын сыллата эбэн, билигин 65 сүөһүлээх, онтон ыанныыга 36 төбөсө тийдэ. Уопс. индивидуальной предприниматель Дмитрий Петрович 41 төбө сүөһүлээх, Улахан сайылыктаах, сүөһү аһылытын ыһар бааһыналаах. Тизхиныкэнэн толору хаачылылаах.

Петр Дмитриевич кыра оҕо эрдээттан тыа сиригэр үлэтигэр эриллэн улаатан, барыга-бары сыстаас буолан, хаһаайыстыбатын үлэтин сатабыллаахтык дьаһайан, үлэсэ оболорун сыһыарда. Билигин хаһаайыстыбаны тутан олорор улахан уола Дмитрий бэйэтэ салайааччы, тэрийээчи буола сайынна. Тыа хаһаайыстыбатын министриэтибэтэ таһаарар анал бырагырааматыгар киирсэн, үбү-харчыны булуан, баазатын бөбөгөттүүгэ үлэни былааннаахтык ыттар.

Петр Дмитриевич салайар бааһынай хаһаайыстыбата уонна дьиз кэргэнэ нэһилиэккэ, улууска, өрөспүүбүлүкэсэ ытыллар араас хабааннаах күрэхтэргэ, быыстапкаларга мэлдьи ситиһилээхтик кыттан, кыайылаах үрдүк аатын ылар, араас номинацияларга тиксэр. Ол, курдук, Трофимовтар 2008 с. улууска "Өбүгэ төрүт дьарыгын салдааччы дьиз кэргэн", 2010 с. "Куолас" бааһынай хаһаайыстыбата "Бастың бааһынай хаһаайыстыба" номинацияны ылбыттара, 2011 с. Өрөспүүбүлүкэтээҕи күһүннү быыстапка-дьяарбанкаҕа кыайылааһынан тахсыбыттара, 2012 с. Саха Өрөспүүбүлүкэтин Бэрэсидьиэнин Граны хаһаайынынан буолбуттара. Өрөспүүбүлүкэсэ ытыллар быыстапка-дьяарбанкаларга бааһынай хаһаайыстыбалар ортолоругар "Бастың кытааччы" ааты ылбыттара. Дьиз кэргэн хаһаайката Матрена Кэнээрэвнэ нэһилиэккэ бастың үлэлээх "Кэргэтигэ" уопастыбаннай түмүкү салайааччыта, үгүс өрүттээх үлэни ыттан күүс-көмө буолар. Кини — бастың оһуруоччут. Саас нэһилигизин ыалларын сибээһи, оһуруот аһын араас көрүн араасадатынан хааччылар, улууска тийэ дьон махтаһын ылар. Быйыл сайын өрөспүүбүлүкэсэ ытыллыбыт "Сайылык Хотун" куонкуруска кыттан, кыайылааһынан тахсыбыта, барыбытын үөрдүбүтэ.

Олохун тыа хаһаайыстыбатын сайдыытыгар анаабыт Петр Дмитриевич сыралаах, өр сыллаах үлэтэ үрдүктүк сыаналанан, "Тыа хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ" аат инэриллибитинэн, нэһилиэк дьонно-сэргэтэ үөрэн, астынан туран эбэрдэлибит! Манньык туруу үлэһит дьоммут эдэр ыччаака холбоор буолан, төрүт дьарыгы өрө тутан, тыа сиригэр сайдыытыгар көмө-тирэх буолаллар. Маньаха тыа хаһаайыстыбатын салаатыгар эдэр көлүөнэ ыччаппыт тахсан иһэригэр былааннаах, кэскиллээх үлэ-хамнас ытыллыан наада.

Клара МАКАРОВА.

Сыһыарыны бэлэмнээтэ Анна ЗАХАРОВА.

АЛМАЗКРЕДИТСЕРВИС – эрэллээх добор

Саха сириг хас биридди олохтоо "Алмазкредитсервис" туһунан истэр, билэр. Бүгүн бу тэрилтэ өрөспүүбүлүкэ сайдыытыгар сүткэн оруолу оонньуур улахан суолталаах кэпэрэтиип буола үүннэ.

Чурапчыга биһиги кэпэрэтиипит 17-с сылын үлэлиир, билигинэн, 1578 пайдаах киһи баар. Биһиги өнөрлөбүтүн туһунан, дьон-сэргэ олохтон тулсарынар. Ким эрэ изэс харчы ылан наадатын быһаарар, сорох харчытын уурунан баҕа санаатын толорор. Биһир сүрүн уратыбытынан дьоммутугар-сэргэбитигэр харчыны сөпкө туттарга, үлкэ сыһыанна (финансовая грамотность) үөрэхтэри ыһабыт. Оскуола оҕолоруттан саҕалаан, тэрилтэ үлэһиттэригэр көрсүһүүлэри, презентациялары ыһабыт. Ити түмүгэр уурдарааччы ахсаанын элбэтэбит. Өскөтүн 2015 сыллаахха уурдарааччы 8% эбит буоллабына, билигин 48% тэннэстэ. Ити аата биһиги пайдаахтарбыт харчыны табыгастаахтык туттарга үөрэммиттэрэ көстөр. Биһиэхэ оскуола оҕолоро 16 саастарыттан бэйэлэрэ пайчик буолан анал сэттанан, харчы муньунуохтарын сөп. Уонтан тахса оҕо манньк муньуна сылдыартан биһиги үөрэбит. Ити туохха нааданый? Бастатан туран, уурунуу харчыга харыстабыллаах сыһыанна үөрэтэр. Күннэтэ эбиллэ турар харчы оҕо-оҕо тулууру, бэйэни хонтуруогланыны, харчыны суоттааһыны эрчийэр. Иккитинэн, уурунуу харчылаах оҕо бэйэтин эрэллээхтик сананар. Төрөппүттэриттэн туһунан бардабына, кини үп-харчы өттүнэн тирэхтээх буолар. Оҕо төрөппүттэрин көрөн үөрэнэрин билэбит, бу үлкэ-харчыга эмиз сыһыаннаабын өйдөөхтөөхпүт. Оҕо 16 сааһын туола илик буоллабына, төрөппүттэр бэйэлэрин аатарынан сэт арыыахтарын сөп. Харчыны уурунан

сабалырга хамнас кэмэйэ оруола суох. Орто да хамнастан ый аайы 10-20 % уурунан истэххэ, сөптөөх сууманы муньунуохха сөп. Уурунуу төһөнөн эрдэ сабалыгыт да, оччонон үчүгэй!

Табатык аабынан-суоттанан харчыны изэс ылыы араас сыалга туһайыллар. Биһир сүрүн көрүнүсүн олохтор дьэни, кыбартылары атыылаһыы, Ийэ халытаалын туһунан олохтор дьэни тутуу буолар. Чурапчыга 122 эдэр дьэз кэргэн Ийэ халытаалын туһунан дьэз туттунна, атыыласта.

Ол да иһин биһиги ачыгы уонна орто биисинэһи сайыннарыыга улахан болгомтобутун уурабыт. Сүрүн бааннар аккаастыыр, элбэх ирдэбили туруорар кэмнэригэр бу – улахан өйөбүт. Сөптөөх докумуонунан уонна бигэ дуогабарынан 500 тыһ. солк. саҕалаан, 300 мөл.солк. дьэри сууманы изэс ылан, бэйэ дьыалатын сабалыахха, сайыннарыахха сөп. Чурапчыга урбаанньыттар биһиги өнөрлөбүтүнэн туһунан бизнестэрин сайыннарыдылар, ол курдук хамсаабат

Мань таһынан бэйэ дьарыгын сайыннарырга үбүнэн өйөбүлгэ наадылар (самозанятой) дьонно "Алмазкредитсервис" саҕа табыгастаах бырагыраамалаах. Мэктиэни СӨ Урбааны сайыннарыы пуондатыттан 70 бырыһыанна ыһаахха сөп. "Алмазкредитсервис" биисинэһи мэлдьи өйүүр. Аныгы үйэбэ бэйэ дьыалатын саҕалааччы олус элбэх.

баайы, табаары, тизхиныкэни, оборудованиены атыылаһыыга, суол оноруутугар о.д.а сыалга туһанналар. Бизнес сайыннарыына, нэһилиэнньэ олоҕо эмиз сайдар, чөлүчир.

Ыстаапка. "Алмазкредитсервис" көмөтүнэн саҕа саҕалааччылартан саҕалаан бөдөн тэрилтэлэргэ тийэ туһаналлар. Кэпэрэтиип өйөбүлүнэн өрөспүүбүлүкэ үрдүнэн 3 уһуйаан, 22

ФАП, Чурапчы улуусугар 41 км суол, 15203 кв.м олохтор дьэз тутулунна. 320 индивидуальной уонна юридической сирэй салгыы үлэлиир кыахтанналар. Кэпэрэтиип иккэ сыл иһигэр 5028 млрд. солк. биэрдэ.

"Алмазкредитсервис" тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыыга анал бырагыраамалаах – бириддиэлээн дьон, хаһаайыстыбалар туһаннахтарын сөп. Изэс харчыны сүөһү иитиитигэр, үүнээйини олохтооһо анаан, тыа хаһаайыстыбатын атын да хайысхатыгар туттарга үлэлиир сылдыар дьону тэнэ, саҕа саҕалааччылар 500 тыһ.солк. саҕалаан, 300 мөл. солк. тийэ ылар кыахтаахтар. Харчыны тизхиныкэни, үлэ тэрилтин атыылаһыыга, биисинэһи кэнэтигэ, сырьену, матырыяалы, сизмэни атыылаһыыга, онтон да атын сыалга туттуохха сөп.

Билигин кэм үгэһинэн, биһиэхэ онлайн өнө кирибитэ, кирэдьиит ыларга сайаапканы, телебүрү, сэт тургутун Личный кабинет көнүө көрө олохтоохха сөп. Пайчик иккитээн кирэдьиит ыларыгар дьэзтигэр олохон онлайн ыһыан сөп. Сонуннарыбытын @almazkreditserwis_chur инстаграмна күннэтэ таһаара олохтообут.

Арбааны сайдыылаах дойдугарга кирэдьиит сойуустара урут-урукттан үлэһэн, бигэ тирэхтээх структура быһыытынан биллэллэр. Ол да иһин дьон киһилэри талар. Саха сиригэр "Алмазкредитсервис" саҕа дьонун уйгутун туһугар өссө да киэнник үлэлиир, үүнэр-сайдар кэскиллээх. Биһиги эрэллээх буолууну ирдийбит уонна онно бары өттүнэн эппиэттиибит. "Алмазкредитсервис" – чахчы эрэллээх партнер!

Эһигини Ленин аатынан уул. 51, 2-с этээһигэр күүтэбит! Билсэр төл: 8924-177-99-08.

Мария МОНАСТЫРЕВА,
"Алмазкредитсервис"
Чурапчытаабы филиалын
салайааччыта.

Администрация МО «Чурапчинский наслег»
Чурапчинского улуса Республики Саха (Якутия)

РАСПОЯЖЕНИЕ № 213

с. Чурапча

«25» октября 2021 г.

О проведении публичных слушаний по утверждению
«Схема водоснабжения с. Чурапча Чурапчинского наслега
Чурапчинского улуса на 2021-2035 гг.»

Руководствуясь Градостроительным кодексом Российской Федерации, Постановлением Правительства РФ от 05.09.2013 г. №782 «О схемах водоснабжения и водоотведения», а также Уставом муниципального образования «Чурапчинский наслег», распоряжаюсь:

1. Провести публичные слушания по утверждению «Схема водоснабжения с. Чурапча Чурапчинского наслега Чурапчинского улуса на 2021-2035 гг.»
2. Назначить время, дату и место проведения публичных слушаний по утверждению «Схема водоснабжения с. Чурапча Чурапчинского наслега Чурапчинского улуса на 2021-2035 гг.», согласно приложению.
3. Определить местом приема замечаний и предложений от физических и юридических лиц о содержании документации утверждения «Схема водоснабжения с. Чурапча Чурапчинского наслега Чурапчинского улуса на 2021-2035 гг.», здание с. Чурапча Чурапчинского наслега Чурапчинского улуса (района) Республики Саха (Якутия), расположенный по адресу: с. Чурапча ул. Ленина д.30А.
4. Комиссии по решению вопросов территориального планирования и градостроительного зонирования территорий МО «Чурапчинский наслег» обеспечить исполнение Графика проведения публичных слушаний.
5. Материалы «Схема водоснабжения с. Чурапча Чурапчинского наслега Чурапчинского улуса на 2021-2035 гг.» разместить на официальном сайте Администрации муниципального образования «Чурапчинский наслег» Чурапчинского улуса (района) Республики Саха (Якутия) (churapcha.sakha.gov.ru).
6. Опубликовать данное распоряжение в местной газете «Сана олох» и на официальном сайте администрации муниципального образования «Чурапчинский наслег» churapcha.sakha.gov.ru.
7. Контроль за исполнением данного распоряжения возложить на первого заместителя главы муниципального образования «Чурапчинский наслег» (Бурцев А.Л.).

В.Д.Сивцев, глава МО.

Приложение №1
к распоряжению главы МО «Чурапчинский наслег»
от «25» октября 2021г. №213

График проведения публичных слушаний по утверждению «Схема водоснабжения с. Чурапча Чурапчинского наслега Чурапчинского улуса на 2021-2035 гг.»

№ п/п	Наименование населенного пункта	Место проведения публичных слушаний	Дата и время проведения публичных слушаний	Ответственный за исполнение
1	с. Чурапча	Администрация МО «Чурапчинский наслег»	9 ноября 2021 года в 17:30 часов	Попов В.Д.

Администрация МО «Чурапчинский наслег»
Чурапчинского улуса Республики Саха (Якутия)

РАСПОЯЖЕНИЕ № 214

с. Чурапча

«25» октября 2021 г.

О проведении публичных слушаний по утверждению
«Схема теплоснабжения с. Чурапча Чурапчинского наслега
Чурапчинского улуса на 2021-2030 гг.»

Руководствуясь Градостроительным кодексом Российской Федерации, Постановлением Правительства РФ от 22.02.2012 г. №154 «О требованиях к схемам теплоснабжения, порядку их разработки утверждения», а также Уставом муниципального образования «Чурапчинский наслег», распоряжаюсь:

1. Провести публичные слушания по утверждению «Схема теплоснабжения с. Чурапча Чурапчинского наслега Чурапчинского улуса на 2021-2030 гг.»
2. Назначить время, дату и место проведения публичных слушаний по утверждению «Схема теплоснабжения с. Чурапча Чурапчинского наслега Чурапчинского улуса на 2021-2030 гг.», согласно приложению.
3. Определить местом приема замечаний и предложений от физических и юридических лиц о содержании документации утверждения «Схема теплоснабжения с. Чурапча Чурапчинского наслега Чурапчинского улуса на 2021-2030 гг.», здание администрации МО «Чурапчинский наслег» Чурапчинского улуса (района) Республики Саха (Якутия), расположенный по адресу: с. Чурапча ул. Ленина д.30А.
4. Комиссии по решению вопросов территориального планирования и градостроительного зонирования территорий МО «Чурапчинский наслег» обеспечить исполнение Графика проведения публичных слушаний.
5. Материалы «Схема теплоснабжения с. Чурапча Чурапчинского наслега Чурапчинского улуса на 2021-2030 гг.» разместить на официальном сайте Администрации муниципального образования «Чурапчинский наслег» Чурапчинского улуса (района) Республики Саха (Якутия) (churapcha.sakha.gov.ru).
6. Опубликовать данное распоряжение в местной газете «Сана олох» и на официальном сайте администрации муниципального образования «Чурапчинский наслег» churapcha.sakha.gov.ru.
7. Контроль за исполнением данного распоряжения возложить на первого заместителя главы муниципального образования «Чурапчинский наслег» (Бурцев А.Л.).

В.Д.Сивцев, глава МО.

Приложение №1
к распоряжению главы МО «Чурапчинский наслег»
от «25» октября 2021г. №214

График проведения публичных слушаний по утверждению «Схема теплоснабжения с. Чурапча Чурапчинского наслега Чурапчинского улуса на 2021-2030 гг.»

№ п/п	Наименование населенного пункта	Место проведения публичных слушаний	Дата и время проведения публичных слушаний	Ответственный за исполнение
1	с. Чурапча	Администрация МО «Чурапчинский наслег»	9 ноября 2021 года в 17:00 часов	Попов В.Д.

— ВЫБОРЫ — 2021 —

СВЕДЕНИЯ

о размере (в валюте Российской Федерации) и других условиях оплаты печатной площади в газете «Сана олох» ГАУ РС(Я) «Сахапечать» и на изготовление агитационной полиграфической продукции на досрочных выборах главы муниципального образования «Чурапчинский улус (район)» Республики Саха (Якутия) 27 октября 2021 г.

Публикации на платной основе

Газета «Сана олох», тариф на печатную полосу:

1 полоса формата А3 — 20 000,00 рублей.

1/2 полосы формата А3 — 10 000,00 рублей.

1/3 полосы формата А3 — 6 600,00 рублей.

Жеребьевка на платные печатные площади для опубликования агитационных материалов состоится 16 ноября 2021 года в 10 часов по адресу: с. Чурапча, улица Карла Маркса, дом 26 «а» (здание редакции газеты «Сана олох»).

Изготовление агитационных материалов

Тариф на полиграфическую продукцию:

Плакат: цветная печать, формат А3 — 60 рублей.

Плакат: цветная печать, формат А4 — 30 рублей.

Плакат: черно-белая печать, формат А3 — 30 рублей.

Плакат: черно-белая печать, формат А4 — 15 рублей.

Буклет: цветная печать, формат А3 — 200 рублей.

Буклет: цветная печать, формат А4 — 100 рублей.

Буклет: черно-белая печать, формат А3 — 100 рублей.

Буклет: черно-белая печать, формат А4 — 50 рублей.

Печать выполняется с готовых макетов.

В случае отсутствия макетов есть услуги дизайнера.

Тариф услуги дизайнера от 500 рублей.

Также уведомляем о готовности оказать услуги по изготовлению избирательных бюллетеней.

Наш адрес: РС(Я), Чурапчинский улус, с. Чурапча, улица Карла Маркса, дом 26 «а».

Время работы: 09ч. 00м. — 18ч. 00м., обеденный перерыв 13ч. 00м. — 14ч. 00м. Выходные дни: суббота, воскресенье.

Контакты: главный редактор - 8(41151)41-332, зам.главного редактора - 8(41151)41-265.

Электронный адрес: sanaoloh@mail.ru

Людмила ГОРХОВА, главный редактор.

БИЛЛЭРИИ / ОБЪЯВЛЕНИЕ

Петр Егорович Алексеев аатыгар бэриллбит Чурапчытаабы технический колледжи 2016с. бүтэрбитин туһулуур диплом сулутунан, дынгэ суобунан аабыллар.

Семен Никанорович Соловьев аатыгар бэриллбит байыаннай билиэт сулутунан, дынгэ суобунан аабыллар.

Ытыктыыр эдьийбит, аймахпыт, Чурапчы нэһилиэтин олохтооҕо **НЕУСТРОЕВА Александра Георгиевна** уһун ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан, оҕолоругар, сизинэригэр, чугас аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиздэбит.

Христина Попова, оҕолоро, Софья Сорокумова, оҕолоро, Мотрёна Леонтьева, Сэниэ Илгэ, уола Федя, эдьийэ Евдокия Соловьёва, Протодьяконовтар, Филипповтар, Дьячковскайдар.

Чурапчы нэһилиэтин олохтооҕо, күндү ийэбит, эбэбит "Маарыкчаан" потребуосастыба бэтэрээнэ **МАКАРОВА Мария Алексеевна** бу дьыл, алтынны 27 күнүгэр ыарахан ыалдьан олохтон туораабытын биригэ үлэһэбит үлэһэннэхтэригэр, аймахтарыгар, билэр дьонугар дириг кутурбаммытын тиздэбит.

Кыргыттары, күтүөтэ, сизинэрэ.

Кутурбаммытын тиздэбит:

Күндү эдьийдэрэ, Чурапчы нэһилиэтин олохтооҕо, үлэ бэтэрээнэ Макарова Мария Алексеевна уһун ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан, кыргыттарыгар Вераҕа, Таяҕа, күтүөтүгэр Александрга, сизинэригэр Таяга Охонскай Захаркин оҕолоро, дьыа кэргэттэрэ.

Өр сылларга сибээс эйгэтигэр биригэ үлэһэбит кэлиэһэбит, бэтэрээнмит **ФЛЕГОНОВ Петр Прокопьевич** ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан, кэргэнэригэр, билэр үлэһиэр кэлиэһэбитигэр Наталья Станиславовнаҕа, кыргыттарыгар Лияҕа, Юляҕа, аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиздэбит.

"Сахателеком" филиалын кэлэктиибэ уонна сибээс бэтэрээннэрэ.

Ытыктыыр кийиһипит, ыкса ыалбыт, тапталлаах кэргэнэ, истин ийэлэрэ, эйбэс эбэлэрэ **ТОЛСТОУХОВА Евдокия Ивановна** ыарахан ыалдьан олохтон туораабытынан, кэргэнэригэр Николай Петровичка, кыргыттарыгар Катяҕа, Аленаҕа, күтүөттэригэр, сизинэригэр, ыалбытыгар Екатерина Петровнаҕа, Сашаҕа, Екатерина Львовнаҕа, бары чугас аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиздэбит.

Захаровтар, Пермяковтар, Игнатевтар.

Күндү тапталлаах аҕабыт, эһэбит, хос эһэбит, Чурапчы улууһун уонна Болтоно нэһилиэтин Бочуоттаах гражданина, Хоту көһөрүллүү кыттылааҕа, үлэ бэтэрээнэ **МЕСТНИКОВ Николай Яковлевич** эмискэ ыалдьан, 81 сааһыгар олохтон туораабытын бары аймахтарыгар уонна биригэ үлэһэбит, алтыспыт дьонугар дириг кутурбаммытын тиздэбит.

Оҕолоро, күтүөттэрэ, кийиитэ, сизинэрэ, хос сизинэрэ.

Кутурбаммытын тиздэбит:

Болтоно нэһилиэтин, Чурапчы улууһун Бочуоттаах олохтооҕо, Хоту көһөрүллүү кыттылааҕа, сэрин сылларын оҕото Местников Николай Яковлевич ыалдьан олохтон туораабытынан, оҕолоругар, сизинэригэр, бары чугас аймахтарыгар Болтоно нэһилиэтин дьаһалтата, бэтэрээннэрин сэбиэтэ.

Чурапчы улууһун уонна Болтоно нэһилиэтин Бочуоттаах гражданина, Хоту көһөрүллүү кыттылааҕа, үлэ бэтэрээнэ Местников Николай Яковлевич ыарахан ыалдьан, олохтон туораабытынан, оҕолоругар, сизинэригэр, аймахтарыгар, добоотторугар аймахтара — Саха нуорудунай суруйааччыта Сэмэн Тумат, Александр Попов уонна кинилэр дьыа кэргэннэрэ.

Чурапчы улууһун уонна Болтоно нэһилиэтин Бочуоттаах гражданина, Хоту көһөрүллүү кыттылааҕа, ОДЫХ тэрилтэтин бэтэрээнэ Местников Николай Яковлевич ыалдьан олохтон туораабытынан, оҕолоругар, сизинэригэр Чурапчытаабы ОДЫХ салаалата, профсоюзта.

Болтоно нэһилиэтин Бочуоттаах гражданина, Хоту көһөрүллүү кыттылааҕа, улахан дьыа кэргэн ытык аҕата, убайдарын кэрэстэ истинник саныыр кийиһэрэ Местников Николай Яковлевич олохтон туораабытынан, оҕолоругар, сизинэригэр, хос сизинэригэр, аймахтарыгар үрэх ууһу оҕолоро ыкса ыаллара.

Ытыктыыр аҕа таҕаарыстара, Чурапчы улууһун уонна Болтоно нэһилиэтин Бочуоттаах гражданина, Хоту көһөрүллүү кыттылааҕа, үлэ бэтэрээнэ Местников Николай Яковлевич олохтон туораабытынан, оҕолоругар, сизинэригэр, чугас аймахтарыгар «Таатта» хаһыат эрдэзэксийэтин кэлэктиибэ.

Чурапчы улууһун уонна Болтоно нэһилиэтин Бочуоттаах олохтооҕо, нэһилиэк патриота, ытык кырдыаҕа, истинник саныыр добоһоро Местников Николай Яковлевич олохтон туораабытынан, кэргэнэригэр Любовь Александровнаҕа, оҕолоругар, сизинэригэр, чугас аймахтарыгар Чурапчы орто оскуолатын 1962с. биригэ үөрэнэн бүтэрбит добоһоро — чугас аймахтарыгар Чурапчы орто оскуолатын

11-с выпуск.

Денежный поток

ОБЪЯВЛЯЕТ АКЦИЮ:

С 15 октября по 15 ноября 2021 года
снижение годовой ставки на 11 %

Осенний займ

Сумма займа от 30 000 до 200 000 Р

Быстро рассмотрит заявку
минимум документов

с. Чурапча, ул. Ленина 51
здание Сбербанка

denpotok@mail.ru
www.denpotok.ru
denpotok.ykt

Арыылаах нэһилиэтин олохтооҕо, үлэ, тыыл бэтэрээнэ, өр сылларга үрүн илгэни үрүлүтүүгэ сыраллаһан үлэһэбит "Бочуот эһэ" уордьан кавалера, бастын ыанньыксыт, "РСФСР тыа хаһаайыскытыгар туйгуна", Саха Өрөспүүбүлүкэтин Бочуоттаах кырдыаҕа, ытыктыыр кийиит, элбэх оҕо тапталлаах ийэтэ, эйбэс эбэтэ, хос эбэтэ **МАКАРОВА Ульяна Еремеевна - Эбэс Ылдыһаана**

ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан, кыргыттарыгар — санаспыттар Анна Софроновна Каженинаҕа, эдьийбитигэр Александр Софроновна Поповаҕа, бары оҕолоругар, сизинэригэр, хос сизинэригэр, бары аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиздэбит.

Настаа, Бааһа Кажениннар оҕолоро, сизинэрэ.

Кутурбаммытын тиздэбит:

Арыылаах нэһилиэтин ытык олохтооҕо, үлэ, тыыл бэтэрээнэ, өр сылларга үрүн илгэни үрүлүтүүгэ сыраллаһан үлэһэбит "Бочуот эһэ" уордьаннаах бастын ыанньыксыт, улахан дьыа кэргэн тапталлаах ийэтэ, элбэх сизин, хос сизин эйбэс эбэтэ Макарова Ульяна Еремеевна 91 сааһыгар ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан, бары оҕолоругар, сизинэригэр, хос сизинэригэр Арыылаах нэһилиэтин дьаһалтата, нэһилиэк дьокуутаатара.

Ытыктыыр, сүгүрүйэр, махтанар тапталлаах санастара, Арыылаах нэһилиэтин ытык кырдыаҕа, үлэ, тыыл бэтэрээнэ, өр сылларга үрүн илгэни үрүлүтүүгэ таһаарылаахтык үлэһэбит "Бочуот эһэ" уордьан кавалера, бастын ыанньыксыт, улахан дьыа кэргэн тапталлаах ийэтэ, элбэх сизин, хос сизин эйбэс эбэтэ Макарова Ульяна Еремеевна ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан, бука бары чугас аймахтарыгар, күндү эдьийдэригэр, норуот үөрэтиринин Бочуоттаах бэтэрээннэригэр — Анна Софроновна Каженинаҕа, Александр Софроновна Поповаҕа, санастарыгар Анастасия Ивановна уонна кинилэр дьыа кэргэттэригэр Дьокуускайтан, Аммантан, Москвадан, Санкт Петербурган, Мирнэйтэн Екатерина Ивановна, Михаил Дмитриевич Барашковтар оҕолоро уонна кинилэр дьыа кэргэттэрэ.

Арыылаах нэһилиэтин ытык кырдыаҕа, үлэ, тыыл бэтэрээнэ, улахан дьыа кэргэн тапталлаах эбэтэ, хос эбэтэ, иһирэх ийэтэ Макарова Ульяна Еремеевна ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан, оҕолоругар, сизинэригэр, аймахтарыгар, биригэ үлэһиэр кэлиэһэригэр, сизинэригэр Екатерина Дмитриевнаҕа Арыылаах балыһатын кэлэктиибэ.

Арыылаах нэһилиэтин ытык олохтооҕо, истинник саныыр дьүөгэлэрэ, тапталлаах ийэлэрэ, эбэлэрэ Макарова Ульяна Еремеевна ыарахан ыалдьан олохтон туораабытынан, кыргыттарыгар Анна Софроновна Каженинаҕа, Александр Софроновна Поповаҕа, кинилэр дьыа кэргэттэригэр Арыылаахтан Ана, Ньукүлэй Захаровтар, Морууса Варламова.

Арыылаах нэһилиэтин олохтооҕо, ытык кырдыаҕа Макарова Ульяна Еремеевна ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан, оҕолоругар, сизинэригэр, хос сизинэригэр Настаа, Бүтүр Барааскаптар оҕолоро, сизинэрэ.

Арыылаах нэһилиэтин Бочуоттаах олохтооҕо, күндү кэргэним, аҕабыт, эһэбит, хос эһэбит, Хоту көһөрүллүү кыттылааҕа, "Гражданский килбиз" бэлиэ хаһаайына **БОРИСОВ Спиридон Дмитриевич** 82 сааһыгар уһун ыарахан ыарыттан олохтон туораабытын бары билэр дьонугар, добоотторугар дириг кутурбаммытын тиздэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, кийиитэ, күтүөттэрэ, сизинэрэ.

Кутурбаммытын тиздэбит:

Арыылаах нэһилиэтин олохтооҕо, ытыктыыр убайдары, өр сылларга олохтоох сэбиэксэ буһаалтырынан үлэһэбит үлэ бэтэрээнэ, сэрин сылларын оҕото, Хоту көһөрүллүү кыттылааҕа, Борисов Спиридон Дмитриевич ыарахан ыалдьан олохтон туораабытынан, кэргэнэригэр, санастарыгар Татьянаҕа, кыргыттарыгар Медораҕа, Надеждаҕа, Любаҕа, Галияҕа, уопаттарыгар Дмитрийдэ, Егорга, кинилэр оҕолоругар, сизинэригэр Арыылаахтан Борисовтар, Егоровтар, Барашковтар, Хайахсыттан Илларионовтар, Хаандьыттан Савиннар.

Кытаанах нэһилиэтигэр төрүттээх педагогическай үлэ, тыыл бэтэрээнэ "Учууталлар учууталлара" бэлиэ хаһаайына, тапталлаах ийэбит, эбэбит, хос эбэбит **ЗАХАРОВА Клара Степановна** бу дьыл, алтынны 25 күнүгэр уһун ыарахан ыарыттан 88 сааһыгар олохтон туораабытын бары билэр дьонугар кутурбаммытын тиздэбит.

Оҕолоро, күтүөттэрэ, кийиитэрэ, сизинэрэ, хос сизинэрэ.

Кутурбаммытын тиздэбит:

Кытаанах нэһилиэтигэр төрүттээх педагогическай үлэ бэтэрээнэ, элбэх оҕо эбэтэ, хос эбэтэ, иһирэх ийэтэ, ытык Күөл олохтооҕо Захарова Клара Степановна 88 сааһыгар ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан, оҕолоругар, аймахтарыгар, биригэ үлэһиэр кэлиэһэригэр, кыһыгар Людмила Васильевна Винокуроваҕа Сыланнааҕы «Сулусууһа» улууһун кэлэктиибэ.

Күндү эдьийдэрэ Захарова Клара Степановна олохтон туораабытынан, оҕолоругар Людмилаҕа, Маринаҕа, Апполинарийга, кийиитэригэр Мотренаҕа, Надеждаҕа, күтүөтүгэр Дмитрийдэ, сизинэригэр Городецкайдар, Кривогорницкынар, Неустроевтар, Сивцевтар.

Кытаанах нэһилиэтигэр төрүттээх Таатта улууһун ытык Күөл нэһилиэтин олохтооҕо, үгүс көпүөнэ ыччаты ааҕарга-суруйарга үөрэппит убаастыыр учууталлара, тыыл, педагогическай үлэ бэтэрээнэ, "Учууталлар учууталлара" бэлиэ хаһаайына Захарова Клара Степановна олохтон туораабытынан, оҕолоругар, сизинэригэр, бары чугас дьонугар Кытаанах нэһилиэтин дьаһалтата, дьокуутаатара, кырдыаҕастарын түмүктүтэ.

Педагогическай үлэ бэтэрээнэ, "Учууталлар учууталлара" бэлиэ хаһаайына Захарова Клара Степановна ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан, оҕолоругар, сизинэригэр, чугас аймахтарыгар В.С.Яковлев-Далан аатынан Кытаанах орто оскуолатын кэлэктиибэ.

